

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

Yurtdışında Lisansüstü Öğrenim Görmüş Türk
Fizikçilerinin Türkiye'deki Fizik Araştırmaları ve
Yüksek Öğretiminin Şekillenmesindeki Rolü
(1960–1980)

Kaan ATA
2501030390

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Feza GÜNERGÜN

İstanbul 2006

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLO ve GRAFİKLERİN LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1
1. 1960 ÖNCESİNDE TÜRKİYE’DE FİZİĞİN DURUMU VE GELİŞMESİ	5
1.1. TÜRKİYE’DE FİZİĞİN KURUMSALLAŞMASI (1900-1933).....	5
1.1.1. Darülfünun’da Fizik (1900 -1933).....	5
1.1.2. <i>Darülfünun Fen Fakültesi Mecmuası</i> ’nda Fizik Yayınları.....	6
1.2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ’NDE FİZİK (1933–1960).....	8
1.2.1. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde Fizik Enstitülerinin Kuruluşu.....	8
1.2.2. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde Fizik Doktoraları.....	15
1.3. ANKARA ÜNİVERSİTESİ’NDE FİZİK (1943-1960)	22
1.3.1. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi’nde Fizik Enstitülerinin Kuruluşu.....	22
1.3.2. Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi’nde Fizik Doktoraları.....	26
2. TÜRK FİZİKÇİLERİN DOKTORA ÇALIŞMALARI İÇİN YURTDIŞINA YÖNELİŞİ (1930–1960).....	31
2.1. TÜRK FİZİKÇİLERİN AVRUPA’DAKİ DOKTORA ÇALIŞMALARI 31	
2.2. TÜRK FİZİKÇİLERİN AMERİKA’DAKİ İLK DOKTORA ÇALIŞMALARI	40
2.3. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA AMERİKA’DA FİZİK ARAŞTIRMALARINDAKİ SİÇRAMA	42
2.3.1. Nükleer Silah Üretiminde ABD Tekelinin Sona Ermesi ve Eisenhower’ın Konuşması (8 Aralık 1953)	45
2.3.2. Nükleer Enerjinin Yayılmasının Neticeleri	47
2.4. TÜRK FİZİKÇİLERİN AVRUPA’DAN AMERİKA’YA YÖNELİŞİ....	48
3. 1960–1980 YILLARI ARASINDA TÜRK FİZİKÇİLERİN YURTDIŞINDA YAPTIKLARI DOKTORALAR	53
3.1. 1960’LI YILLARIN BAŞINDA TÜRKİYE’DE BİLİMDE YENİ OLUŞUMLAR	53
3.2. YURTDIŞINDA YAPILAN FİZİK DOKTORALARI (1960–1980).....	56
3.2.1. Avrupa Ülkelerinde Yapılan Doktorlar	58
3.2.2. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da Yapılan Fizik Doktoraları	64
3.2.3. Avrupa ve Amerika’da Yapılan Fizik Doktoralarının Karşılaştırılması	72

4. 1960–1980 YILLARI ARASINDA YURTDIŞINDA DOKTORA YAPMIŞ TÜRK FİZİKÇİLERİN ÖZ DEĞERLENDİRMELERİ.....	75
4.1. TÜRK FİZİKÇİLER İLE SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI.....	75
4.2. SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	81
SONUÇ.....	86
KAYNAKÇA.....	91
EK-1: DOKTORA TEZİNİ AMERİKA’DA YAPTIKTAN SONRA TÜRKİYE’YE DÖNMÜŞ FİZİKÇİLER.....	101
EK-2: DOKTORA TEZİNİ AVRUPA’DA YAPTIKTAN SONRA TÜRKİYE’YE DÖNMÜŞ FİZİKÇİLER.....	107
EK-3: SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASINDA GÖRÜŞTÜĞÜMÜZ FİZİKÇİLERE SORDUĞUMUZ SORULAR.....	115